

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

EU:n finanssipoliittinen kehikko

MARKETTA HENRIKSSON

EU- JA KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN SIHTEERISTÖN PÄÄLLIKKÖ

11.11.2025

Vakaus- ja kasvusopimus

Ennaltaehkäisevä osa

- Keskipitkän aikavälin suunnitelmat
 - Nettomenopolku
 - Uudistukset ja investoinnit
- Noudattamista arvioidaan kahdesti vuodessa
 - Vuosittainen seurantaraportti (kaikki maat)
 - Alustavat talousarviosuunnitelmat (euromaat)
 - Komission kevät- ja syyspaketti
 - Kontrollitili

Korjaava osa (EDP)

- EDP voi käynnistyä alijäämä- ja/tai velkakriteerin rikkoutumisen perusteella
 - Alijäämä: suunnitellut tai toteutuneet luvut
 - Velka: vain toteutuneet luvut (poikkeaminen nettomenopolulta)
- Korjaava nettomenopolku (uusi DSA) ja korjausvuosi
- Tulokselliset toimet
- Sanktiot

Keskeiset muutokset uudessa sääntökehikossa

- Ennaltaehkäisevässä osassa seurataan jatkossa vain nettomenopolkua
 - Jäsenvaltiot asettavat nettomenopolun kansallisissa keskipitkän aikavälin (finanssipoliittis-rakenteellisissa) suunnitelmissa, jotka tehdään vaalikauden pituudesta riippuen neljäksi tai viideksi vuodeksi, ja jotka neuvosto hyväksyy
- Korjaavassa osassa velkakriteerin noudattamisen arviointi muuttunut
 - Velkakriteerin rikkoutumiseen perustuva liiallisen alijäämän menettely (velka-EDP) voidaan käynnistää, jos jäsenvaltio, jonka velka ylittää 60 % BKT:sta, poikkeaa neuvoston hyväksymältä nettomenopolulta
- Budjettikehysdirektiivi edellyttää jatkossakin kansallisen numeerisen finanssipoliittisen säännön kirjaamista kansalliseen lakiin
 - Keskipitkän aikavälin tavoite (MTO) on poistettu EU-kehikosta

Ennaltaehkäisevä osa

The background features several abstract, flowing teal lines. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom right and curves upwards towards the top right. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Nettomenopolku

- Nettomenopolku ilmaistaan nimellisten nettoperusmenojen kasvuna
- Nettoperusmenot = julkiset menot ilman
 - korkomenoja
 - päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä
 - unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla
 - unionin rahoittamien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja
 - työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä

Esimerkki nettoperusmenojen laskennasta ex-post

		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Nettoperusmenot									
Julkiset menot yhteensä	mrd. EUR	140.010	152.306	158.568	163.295	166.527	170.757	175.271	179.507
Korkomenot	mrd. EUR	1.497	3.181	3.873	4.307	4.723	5.193	5.698	6.100
EU-rahoitettiset menot	mrd. EUR	0.785	1.013	1.210	1.143	0.940	0.563	0.463	0.463
EU-ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvat kansalliset menot	mrd. EUR		0.441	0.542	0.562	0.525	0.489	0.449	0.449
Suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot	mrd. EUR	0.164	0.207	0.687	0.641	0.409	0.235	0.149	0.043
Kertaluonteiset menot (pl. EU-rahoitteiset)	mrd. EUR	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Nettoperusmenot (ennen tulopuolen toimenpiteitä)	mrd. EUR	137.564	147.464	152.257	156.642	159.929	164.277	168.511	172.452
Harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet yhteensä	mrd. EUR	-0.149	-0.375	-0.646	1.844	0.292	-0.026	-0.271	-0.083
Tulopuolen toimet (muutos, pl. EU-rahoitteiset), pl. kertaluonteiset	mrd. EUR	-0.149	-0.375	-0.646	1.844	0.292	-0.026	-0.271	-0.083
Kertaluonteiset tulot (pl. EU-rahoitteiset)	mrd. EUR	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Nettoperusmenot	mrd. EUR	137.713	147.839	152.903	154.798	159.637	164.303	168.782	172.535
Nettoperusmenojen muutos	mrd. EUR		10.275	5.439	2.541	2.995	4.374	4.505	4.024
Nettoperusmenojen kasvu	%		7.47	3.69	1.67	1.91	2.74	2.74	2.39

Nettomenopolku ja sopeutuskauden pidentäminen

- Nettomenopolku määritetään lähtökohtaisesti 4 vuoden sopeutusjakson oletuksella, mutta sopeutusjaksoa on mahdollista pidentää 7 vuoteen, mikäli jäsenvaltio sitoutuu merkittäviin lisä uudistuksiin ja -investointeihin
 - Mahdollisesta pidennyksestä huolimatta suunnitelma tehdään 4/5 vuodeksi
 - Uudistukset ja investoinnit eivät saa olla liian pitkälle edenneitä
 - Ensimmäisellä kaudella RRP-toimia koskeva poikkeus

Nettomenopolkua rajoittaa komission viiteura

- Nettomenopolun asettamista rajoittaa komission laskema viiteura
 - Toimitetaan jäsenvaltioille, mikäli jompikumpi perussopimuksen viitearvoista rikkoutuu
 - Komissio voi toimittaa viitearvoja noudattaville jäsenvaltioille niiden pyynnöstä teknisiä tietoja
- Viiteura pohjautuu komission velkakestävyysanalyysin perusteella tehtyihin laskelmiin, ja ensimmäisellä suunnitelmakierroksella vuonna 2024 se pohjautui Euroopan komission velkakestävyysraportissa 2023 kuvattuun menetelmään.
- Nettomenopolku voi kuitenkin olla perustelluista syistä vähemmän vaativa kuin viiteura

Viiteuran laskeminen (1/3)

- 1) Viiteuran perusvaatimuksena on, että julkisen talouden velkasuhde on sopeutuskauden päättyessä keskipitkällä aikavälillä (10 vuotta sopeutuskauden jälkeen) laskussa, pysyy uskottavasti laskevalla uralla tai säilyy perussopimuksen määrittelemän 60 % viitearvon alla.
- 2) Perusvaatimuksen lisäksi velkasuhteen on laskettava kolmessa vaihtoehtoisessa deterministisessä stressiskenaariossa. Deterministisiä stressitestejä ovat skenaariot matalammasta rakenteellisesta perusjäämästä, heikommasta korko-kasvu-erotuksesta sekä rahoitusmarkkinastressistä, joita kaikkia tarkastellaan sopeutuskauden jälkeiseltä ajanjaksolta.

Viiteuran laskeminen (2/3)

- 3) Velan on laskettava viitenä sopeutuskautta seuraavana vuotena vähintään 70 % todennäköisyydellä. Tämän stokastisen analyysin pohjana on 10000 historiallisiin jakaumiin perustuvaa shokkia, jotka liittyvät julkisen talouden rahoitusasemaan, talouskasvuun, korkoihin ja valuuttakursseihin.
- 4) Viiteuran pitää varmistaa, että ennustettu julkisen talouden alijäämä saadaan sopeutuskaudella laskettua alle 3 % suhteessa BKT:hen ja se pysyy kyseisen viitearvon alapuolella keskipitkällä aikavälillä.

Viiteuran laskeminen (3/3)

- 5) Viiteuran on lisäksi varmistettava, että julkisen talouden sopeutus on suunnitelman aikana pääsääntöisesti samansuuruista joka vuosi koko sopeutuskauden ajan, lukuun ottamatta ensimmäisiä suunnitelmia koskevia poikkeuksia. Oletuksena viiteuran määrittämisessä on, että muita julkisen talouden toimenpiteitä ei toteuteta sopeutuskauden jälkeen.
- 6) Viiteuran pitää riskiperusteisten vaatimusten lisäksi täyttää kaksi turvalauseketta, jotka koskevat velkakestävyyttä ja alijäämää.
- Velkakestävyysturvalauseke: Viiteuran tulee varmistaa julkisen velan ennustettu lasku vuosittain sopeutusperiodin aikana keskimäärin (vertailukohtana joko viiteuran alkua edeltävä vuosi tai viimeinen EDP-vuosi) vähintään (1 prosenttiyksikkö suhteessa BKT:hen kun julkisen velan suhde BKT:hen on yli 90 % tai 0,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen kun julkisen velan suhde BKT:hen on 60-90 %)
 - Alijäämäturvalauseke: Viiteuran tulee varmistaa, että julkisen talouden sopeutus jatkuu tarvittaessa, kunnes alijäämä saavuttaa riittävän turvamarginaalin alijäämäviitearvoon (marginaali: rakenteellisesti 1,5 % suhteessa BKT:hen) -> Rakenteellisen perusjäämän vuotuinen parannus vaaditun marginaalin saavuttamiseksi tulee olla 0,4 % suhteessa BKT:hen (0,25 % suhteessa BKT:hen, jos sopeutumisjaksoa pidennetään)

The background features abstract teal line art. On the left, a line curves downwards from the top. In the center, a line forms a wide, shallow arc. On the right, several lines curve upwards and outwards, creating a fan-like shape. These lines intersect to form a series of organic, flowing shapes.

Korjaava osa / EDP

Liiallisen alijäämän menettelyn kulku

- Komission artiklan 126 kohdan 3 mukainen raportti alijäämä- ja velkakriteerien täyttymisestä
 - Menettely voi käynnistyä suunnitellun tai toteutuneen viitearvon rikkoutumisen perusteella
 - Komissio voi tehdä raportin myös, jos se näkee riskejä viitearvon rikkoutumiseen
- Talous- ja rahoituskomitean (EFC) näkemys
- Komission ehdotus liiallisen alijäämän päätökseksi sekä suosituksiksi tilanteen korjaamiseksi (korjaava nettomenopolku)
 - Alijäämä-EDP: vähintään 0,5 rakenteellinen korjaus (siirtymäaikana 2025-2027 huomioidaan korkomenot
 - Velka-EDP: vähintään yhtä vaativa kuin suunnitelman nettomenopolku
- Neuvoston hyväksyntä
- 3 kuukauden määräaika toimiin ryhtymiselle

Kansallinen poikkeuslauseke

The background features several thick, dark teal lines that curve and intersect across the white space, creating an abstract, organic pattern. The lines vary in thickness and direction, with some entering from the left and others from the right, creating a sense of movement and depth.

Kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointi 2025

- Komissio suositteli maaliskuussa 2025 koordinoitua kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointia halukkaiden jäsenvaltioiden toimesta kasvaneisiin puolustusmenoihin perustuen
- Poikkeuslauseke sallii jäsenvaltioiden poiketa neuvoston hyväksymältä nettomenopolulta puolustusmenojen kasvun osalta, kunhan poikkeama ei vaaranna julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä ja on suuruudeltaan korkeintaan 1,5 %-yksikköä BKT:sta vuoden 2021 tasoon verrattuna
- Tähän mennessä aktivoitu 16 jäsenvaltiolle
- Alustavien talousarviosuunnitelmien perusteella euroalueen jäsenvaltiot käyttävät joustavuutta keskimäärin 0,5–1,0 %-yksikön edestä

Budjettikehysdirektiivi

The background features several abstract, flowing teal lines. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the center. A third line starts from the bottom center and curves upwards towards the right. On the right side, there are two more lines that curve upwards and outwards, resembling a stylized plant or a fan.

Keskeistä budjettikehysdirektiivistä

- Kansallinen numeerinen finanssipoliittinen sääntö kirjattava kansalliseen lakiin
 - Finanssipoliittisen säännön tulee varmistaa EU-sääntöjen noudattaminen (perussopimusten viitearvot ja nettomenopolku)
- Itsenäisten finanssipoliitiikan instituutioiden (IFI) roolia vahvistettiin direktiivin muutoksessa
 - Vuotuisten ja monivuotisten makrotalouden ennusteiden vahvistaminen
 - Kansallisten numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen seuraaminen
 - Kansallisen julkisen talouden kehikon yhtenäisyyden, johdonmukaisuuden ja vaikuttavuuden arvioiminen
 - Osallistuminen pyynnöstä säännöllisiin kuulemisiin ja keskusteluihin kansallisessa parlamentissa
 - ”Comply or explain”: Jäsenvaltioiden on noudatettava IFI:n arviointeja tai selitettävä julkisesti kahden kuukauden kuluessa, miksi ne eivät noudata niitä

EU-ohjausjakso

Abstract teal line art consisting of several curved lines that intersect and sweep across the page, framing the central text.

MARRASKUU

Komission syyspaketti

- Arviot alustavista talousarviosuunnitelmista
- Arvio alijäämä- ja velkakriteerin täyttymisestä
- Vuotuinen selvitys kestävästä kasvusta
- Varoituskriteerimekanismia koskeva kertomus
- Ehdotus suositukseksi euroalueelle

LOKAKUU

Jäsenvaltiot toimittavat alustavat talousarviosuunnitelmansa neuvostolle 15.10. mennessä

HEINÄKUU

EU:n neuvosto hyväksyy maakohtaiset suositukset
Mahdollisten liiallisen alijäämän menettelyjen käynnistäminen

TAMMI-MAALISKUU

Mahdollisten liiallisen alijäämän menettelyjen käynnistäminen
Euroalueen suosituksen hyväksyminen

HUHTIKUU

Jäsenvaltioiden edistymisraportit keskipitkän aikavälin suunnitelmien noudattamisesta

TOUKO-KESÄKUU

Komission kevätpaketti

- Maakohtaiset suositukset
- Maaraportit
- Arvio alijäämä- ja velkakriteerin täyttymisestä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

MARKETTA.HENRIKSSON@GOV.FI